

Geolog Aknabat

Category: Goşgular, Kitapcy
написано kitapcy | 23 январа, 2025
Geolog Aknabat GEOLOG AKNABAT

Ýaşyl öwsüp, ýaz otlary örüpdür,
Torgaýlar saýraşýar enaýy dilde.
Akja çadyr ganatyny geripdir,
Demir ýolam uzak suwsuz bir çölde.

Ýük maşyny, çelek, dürli gurallar...
Görünýärdi şonda baş-üç adam-da.
□ Ekspedisiýa! □ diýjek görenler,
Üýtgeşik hereket ýokdy şol demde.

Durdy bir gapdalda, ýapyň üstünde
Uzyn boýly, kyrka golaý bir aýal.
Göreç gizlenýärdi gabak astynda,
Köňle gelen borly bir uly hyýal.

Doňan göwre ýaly, hiç bir terpenmän,
Çuňňur oýda bir nokada garap dur.
Bolmak isleýän deý derdine derman,
Ýaz şemaly onuň zülpün darap dur.

Syzylmaýan deýin ýazyň ýakymy,
Baş çykaryp bilmeýän deý aňyndan...
Kyrka golaý ýylyň durmuş akymy
Ötýärdi oň gözleriniň öňünden:

Anha, gara çatma, otyr ýegşerlip,
Gartaň aýal şully gözün süpürýär.
Iglije gyz agy bilen üşerlip:
□ Eje, çörek! □ diýip, zarynlap durýar.

Enäň bagry ýanýar, emma ne çäre?
Çörek nirde? Ýokdy unuň ýoky-da.
Aýdan artyk iýmit diňe künjara,

Sary tozan gütdülleyän sokuda.

Gabaklar pakgarlyp, gözler mäsleşip,
Ysgyndan, kuwatdan aýrylan ene,
Balasyn köşetmäň küýüne düşüp,
Dilin süýjüdüýärdi maýrylan ene:

»Aknabadym, aglama, az sabyr eýle,
Bahar geler. Däne örän bol bolar.
Açlyk uzak dowam eýlemez şeýle,
Hoşa çöpläris, çalça galladan dolar».

Döwür şeýle, kimden ýetsin delalat?..
Gaýta garny çişik gelip, abşarlyp,
Agzyn köpürjedip ýagdyrýar nälet:
»Ber algymy, gyrnak, durma üşerlip!

Bermeseň aşyňa zäher gatdyryn,
Eşitmedim diýme, rehm etme, walla!
Maňa näme?.. Igli gyzyň satdyryn,
Kim hyrydar bolsa bir çuwal galla!..»

Nejis basgylaýar garyp namysyn,
Giren amatlydy ýeriň astyna.
Tolkun ýuwudýardy durmuş gämisin,
Ölüm höküm sürüp, ölüm üstüne.

Tümmegiň üstünde sarsman duran
Bagty ýatan garry enäň gyzydy.
Gorejiniň öňne gabagyn bürän,
Şol iglije Aknabadyň özüdi.

Aknabadyň gözleriniň öňünden
Geçdi çagalygy □ çydamsyz ýagdaý.
Döwür birden täzelendi. Soňundan,
Akyp gitdi göýä bahar çagy deý.

Çagalar öýünde bökjekläp oýnap,
Ilki bilen depder-galam tutany.

Şatlykly durmuşyň deňzinde ýaýnap,
Uniwersitet. Ekzamenden öteni.

Geçen günler hatarlandy huşunda.
Hajat ýokdy belli birin aramak...
Alymlaryň, köpçüligiň gaşynda,
Aňsatmydy dissertasiýa goramak?

Geolog дәl, sowatly bir aýaly,
Bilýärmidi asyl türkmen taryhy?
Aýallardyr gyzlar hyzmatkär ýaly,
Gyrnakdan, kenizden barmydy parhy?

Zynjyrlapdy şerigatyň kanuny:
»Aýal kör bolmaly, dilsiz gulaksyz.
Dört gyzy bir çala dakmak-da dogry,
Aýal äre garşy durmaga haksyz...»

Häzir bolsa biziň döwrüň gyzlary
Öz erkine kemsiz eýe her işde.
Göwün göçgün, epilenok dyzlary
Durmuş çarhyn öňe bakan sürüşde.

Sahnada ýaňlanýar gyzlar owazy,
Aýal indi her şahada uly güýç.
Öwşün atýar döwrüň ömürlük ýazy,
Ömrüň baky güli asla solmaz hiç!

Tamdyr bolsa enesiniň örüsi,
Giň sähranyň gujagynda Aknabat.
Geologyň häzir görýän çäresi,
Islegi ülkäni eýelemek abat.

Gör, nähili şatlyk, şowhun мәreке,
Býulleteni alyp her kim atba-at,
Girip-çykyp, taşlap ýekeden-ýeke,
Aknabady saýladylar deputat.

Gör, ne gözел durmuş, ynsan durmuşy!

Gör, nähili hormat, söýgi, dabara...
Ýaza aýlan kimdi sowulmaz gyşy?
Ülkämizi aýlandyran gülzara?

Şeýle solmaz bagty oňa kim berdi?
Ganat baglan kimdi türkmen gyzyna?
Alym aýal şony ölçerip durdy,
Töwereğine bakdy gelip özüne.

Ýaýnap ýatan sähra gözün gezdirip,
Öňe bakan ykjam ädim urýardy.
Garagum gomlarynyň örküjin ýaryp,
Kanal geçjek ýolun barlap ýörýärdi.

Ýaşyl öwüsýän ýaz otlary örüpdür,
Torgaýlar saýraşýar enaýy dilde.
Akja çadyr ganatyny gerip dur,
Demir ýoldan uzak, suwsuz bir çölde.

Tämiz howa jana derman, jan goşýar,
Güneş kümüş nurun dökýär çöllerde...
Çadyr golaýynda sap zähmet joşýar,
Güller bitsin dörediji ellere!

1954

Berdi KERBABAÝEW Goşgular